

Ціннісні орієнтири у сучасних реаліях реформування освіти

*Гаряча С.А., завідувач кафедри педагогіки
та освітнього менеджменту
КНЗ “Черкаський ОІПОППЧОР”,
кандидат педагогічних наук*

**Людство здатне вижити, лише відтворивши і
поставивши в центр свого існування систему
абсолютних цінностей**

Головною і принциповою суперечністю сучасної системи освіти є проголошення високих гуманістичних цілей і неможливість забезпечити їх здійснення на практиці,

тоді як метою ноосферної освіти є фізично, морально, психічно здорова та щаслива людина з системним і цілісним мисленням у розв'язанні життєво важливих завдань.

Процес еволюції свідомості здійснюється через культуру (вшанування світла), освіту, самовдосконалення і роботу з батьками.

Якщо Всесвіт дійсно
не має кордонів,
а природа безкінечна
у своїй творчості,
то єдиною моделлю
цієї безкінечності і
цих багатств є
Дитина

Духовна сутність Дитини
доповнюється провідними
якостями її земної
психологічної природи:

- – *пристрастю до розвитку, пізнання;*
- – *пристрастю до дорослішання;*
- – *пристрастю до свободи.*

Феномен дітей нової свідомості

Нові діти несуть місію зміни людства

- Гармонійна робота правої і лівої півкуль головного мозку.
- Цілісне сприйняття світу.
- Сердечність.
- Потреба у філософських роздумах.
- Неприйняття абсолютної влади.
- Усвідомлення свого завдання.

Для дітей важливо знати:

- ✓ Що я робив (робила) вчора?
- ✓ Що я роблю сьогодні?
- ✓ Що я буду робити завтра?

Діти покоління Альфа

Час Альфа – це період яскравих, творчих, гармонійно розвинених, самодостатніх особистостей, які здатні досягти вищої реалізації і позитивно вплинути на світ навколо себе!

- Вони почали приходити в 2010 р.
- Щотижня їх народжується 2 500 500
- До 2025 року їх буде 2 млрд
- У 2016 році вони почали приходити до школи
- У 2018 році до 1-го класу українських шкіл їх піде близько 500 000

Діти покоління Альфа

Учителі покоління Альфа

Їх не можна примусити щось робити,
з ними потрібно домовлятися.

Володіють навичками ненасильницького спілкування.

Навчаються, якщо розуміють, для чого їм це потрібно.

Відкривають можливості для інтеграції знань і навичок з різних дисциплін і критичного оцінювання того, як ці частини взаємодіють.

Для них важливі співпраця і партнерство.

Практикують педагогіку партнерства, співпраці і співтворчості.

Їм необхідні заохочення та обґрунтована похвала.

Вміють підкреслити сильні сторони, за помилки не сварять – хвалять за уміння їх побачити.

Для них не важливі формальні правила.
Їм важлива самодисципліна, а не контроль.

Практикують Classroom Management і формувальне оцінювання.

Залежні від технологій, зайняті кількома справами одночасно, дуже мобільні.

На “Ти” з сучасними технологіями, впроваджують перевернуте навчання, знають про особливості кліпового мислення, практикують кінезіологію та йогу.

Стануть рушійною силою прогресу в нашому столітті.

Допомагають визначити місію, навчають ставити мету і планувати досягнення цілей, заохочують до емпатії та синергії, практикують здоровий спосіб життя.

Муштрувати не можна навчати

*Потрібно дати дитині міцне коріння
і могутні крила*

*Зі школи мають виходити молоді люди
психічно зрілі та світоглядно-орієнтовані.*

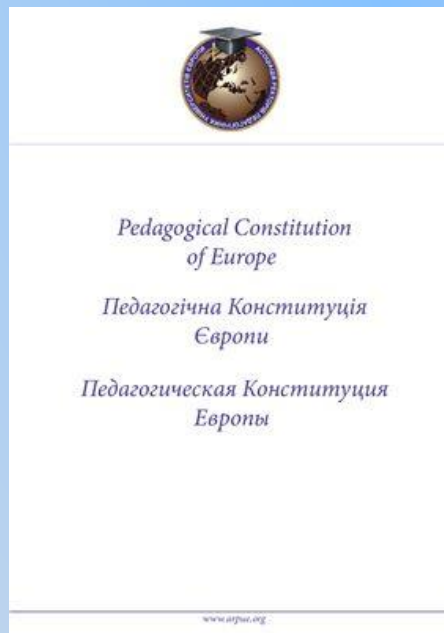
О. Толкачов

Міжнародні документи

липень, 2011
(Бушеті, Грузія)

травень, 2013
(Франкфурт-на-Майні,
Федеративна Республіка
Німеччина)

Кодекс- принципово новий тип
документа, який відображає
глобальні тенденції у зміні
свідомості людства.

Березень, 2014
(Тбілісі, Грузія)

Закон України “Про освіту”

Стаття 12. Повна загальна середня освіта

- 1. Метою** повної загальної середньої освіти є *всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.*

Випускник нової української школи

Особистість

Цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення

Патріот

Патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення

Інноватор

Інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя

Особистість

Особистість як творець, носій нових якостей і ролей в усіх вимірах суспільного і духовного розвитку з розвиненим креативним мисленням, що спрямоване на майбутнє

Патріот

Патріот з активною громадянською позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення на благо людства

Інноватор

Інноватор, здатний постійно відтворювати і удосконалювати умови гідного існування людини, бути відповідальним за збереження людської цивілізації, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя

Ключові компетентності, які задекларовані законом України “Про освіту”

- ✓ вільне володіння державною мовою;
- ✓ здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- ✓ математична компетентність;
- ✓ компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- ✓ інноваційність;
- ✓ екологічна компетентність;
- ✓ інформаційно-комунікаційна компетентність;
- ✓ навчання впродовж життя;
- ✓ громадянські та соціальні компетентності, пов’язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- ✓ культурна компетентність;
- ✓ підприємливість та фінансова грамотність.

Наскрізні лінії формування ключових компетентностей

- Екологічна безпека та сталий розвиток
- Громадянська відповідальність
- Здоров'я і безпека
- Підприємливість та фінансова грамотність

Зміни у термінології

навчальний заклад	заклад освіти (ЗО)
вищий навчальний заклад	заклад вищої освіти
дошкільний навчальний заклад	заклад дошкільної освіти
директор (завідуючий)	директор
загальноосвітній навчальний заклад	заклад загальної середньої освіти
навчально-виховний процес	освітній процес
надання освітніх послуг	провадження освітньої діяльності
діти, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку	діти з особливими освітніми потребами

Освітній процес

- навчання,
- виховання,
- розвиток

Найосвіченіша людина може стати найгіршим злочинцем, якщо не розуміє і не поділяє загальнолюдських цінностей

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ
РЕФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОЇ
ШКОЛИ

*Pedagogical Constitution
of Europe*

*Педагогічна Конституція
Європи*

*Педагогическая Конституция
Европы*

www.eapi.org

Нова структура

- Початкова освіта – 1-4 класи.

Початкова школа

- Базова середня освіта – 5-9 класи –

Гімназія

- Профільна середня освіта – 10-12 класи-

Ліцеї – академічний та профільний.

Нова роль учителя

Нова школа потребує нового вчителя, який може стати агентом змін.

Учитель –

- ☐ коуч,
- ☐ фасилітатор,
- ☐ тьютор,
- ☐ модератор в індивідуальній траєкторії розвитку дитини.

КОУЧ (англ. *coach* — персональний тренер) — професіонал, який, по-перше, вмiє бачити i цiнити в людинi позитивний потенцiал i, по-друге, володiє спецiальними знаннями i навичками, що дозволяють йому допомогти людинi самiй побачити i розвинути цей потенцiал за дуже короткий термiн.

ТЬЮТОР — наставник, який допомагає учням найбiльш оптимально побудувати навчальний процес.

МОДЕРАТОР - ведучий, що вiдповiдає за дотримання встановлених норм поведiнки i спiлкування.

Фасилітатор

(англ. facilitator, від лат. Facilis - «легкий, зручний») — це людина, що забезпечує успішну групову комунікацію, сприяючи комфортній атмосфері та плідності співпраці.

З групової точки зору, фасилітатор - той, хто допомагає групі зрозуміти загальну мету і підтримує позитивну групову динаміку для досягнення цієї мети в процесі дискусії, не захищаючи при цьому одну з позицій або сторін.

У групових тренінгах тренера, працюючого у стилі фасілітації, нерідко визначають як диригента. Слово «фасилітатор» - пряме запозичення англійського facilitator, - похідного від англійського дієслова «to facilitate» (зі зразковим значенням «бути посередником»).

Педагогічна Конституція Європи (ст. 6.2)

Основні компетентності європейського учителя

1. Комунікативна компетентність.
2. Компетентність самоідентичності.
3. Компетентність справедливості.
4. Лідерська компетентність.
5. Дослідницько-аналітична компетентність.
6. Здатність навчатися протягом усього життя.
7. Емпатія – здатність розуміти переживання учня та співпереживати у процесі спілкування.

Комунікативна компетентність

- ✓ вміння спілкуватися кількома європейськими мовами;
- ✓ володіти мовою серця;
- ✓ здатність взаємодіяти з учнями, колегами, адміністрацією школи, батьками, громадськістю в атмосфері довіри, дружелюбності й доброзичливості, взаємодопомоги і взаємної підтримки при виникненні труднощів у навчанні та повсякденному житті.

В основі освітнього процесу має стати:

- педагогіка партнерства,
- педагогіка співробітництва,
- педагогіка взаємодії.

Комунікативна компетентність

- Вміння сказати очима мовчки (*величне розуміння, вміння доторкнутися лише очима*)
- Треба клас провітрити для чистих помислів.
- Не робити зауваження, а просто радити.
- Виховання словом.
- Прояв любові в діалозі – вміння слухати.
- На кінчиках пальців вистрелює енергія (*жести*)

Компетентність самоідентичності

- Хто я?
- З ким я?
- Що я можу?
- Яка моя місія?

Пізнай себе і ти пізнаєш увесь світ.

*Українська школа буде плекати
українську ідентичність.*

Компетентність справедливості

Справжня гуманність означає перш за все справедливість. Але в шкільному житті нема і бути не може якоїсь абстрактної справедливості.

Справедливість – це чуйність вчителя до індивідуального світу кожної дитини. Справедливим педагог може бути тоді, коли у нього є достатньо духовних сил, щоб приділити увагу кожній дитині. Трафарет, шаблон, мірка всіх однією міркою – це найгірший прояв байдужості, несправедливості.

В. О. Сухомлинський

Лідерська компетентність

Вчитель має намагатися іти в ногу з часом і бути лідером, адже суспільство потребує лідерів, які здатні об'єднати навколо себе людей для досягнення поставленої мети та сприяти його моральному розвитку.

“Педагог” – (з грецької, буквально “поводир дітей”, “дітовод”).

“Лідер” – (від англ. Leader – той, хто веде).

Дослідницько-аналітична компетентність

*Нова українська школа потребує нового
вчителя, який може стати агентом змін.*

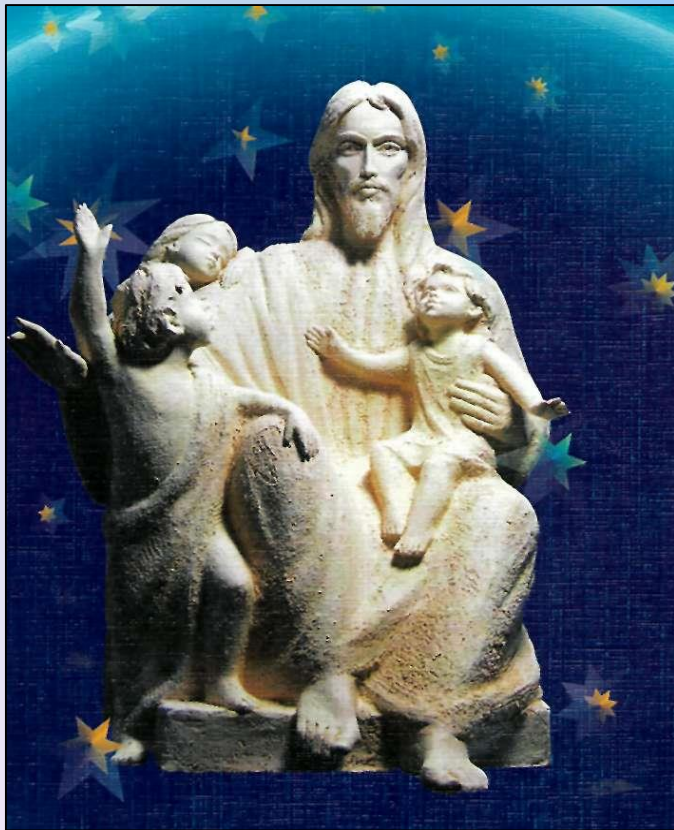
- Вміння аналізувати і досліджувати нове не відкидаючи позитивної спадщини класичної педагогіки.
- Вміння визнавати свої помилки і робити висновки.
- Впроваджувати нове, враховуючи правило «НЕ НАШКОДЬ!»

Здатність навчатися протягом усього життя

Найвідповідальніші завдання нової української школи зможе виконати лише той педагог, який не тільки добре професійно підготовлений, а й здатний протягом усього життя підвищувати свій рівень професійної компетентності та педагогічної майстерності.

Емпатія – здатність розуміти
переживання учня та співпереживати у
процесі спілкування.

*Господи!
Даруй мені серце
просте,
незлюбиве,
відкрите,
Віруюче, любляче, щедре,
Гідне вмістилище
Тебе Всеблагого!
Святий праведник
Іоан Кронштадтський*

Найважливіша компетентність педагога ХХІ століття –

забезпечити освітнє середовище, яке
сприяє благополуччю кожної дитини і
формує її багатий духовний світ.

Наказ МОН України №59 від 01.02.2010 р.
«Про вжиття заходів щодо запобігання насильству над дітьми»

Наказ МОН України №844 від 25.12.2006
“Про вжиття додаткових заходів щодо профілактики та запобігання жорсткому поводженню з дітьми”

1.2. Забезпечити неухильне виконання педагогічними працівниками Конвенції ООН про права дитини (995_021), “Закону України про охорону дитинства” (2402-14), законодавства України в галузі освіти в частині збереження фізичного, духовного, психічного здоров’я та поваги людської гідності дитини.

2.2. Не допускати випадків фізичного і психологічного насильства, образ, недбалого і жорстокого поводження з дітьми....

Жорстоке поводження з дітьми в школі, виховній установі з боку вчителів, вихователів щодо дітей виявляється у наступному:

- ✓ приниженнях, постановці у кут, битті, роздяганні дитини перед іншими як способу покарання;
- ✓ нагадуванні при класному колективі про недоліки дитини, особливості сім'ї, сімейні події, про які вчителю стало відомо; непосильній праці;
- ✓ ігноруванні фізичних потреб дитини (заборона дитині йти до туалету);
- ✓ існуванні “любимчиків” та “паріїв”, підвищеному тоні, крику, необґрунтованих, неадекватних оцінках;
- ✓ суворій дисципліні, яка тримається на страху, а не на інтересі до навчання; авторитаризмі, вимогах без пояснень; недоцільних вимогах до зовнішнього вигляду (зачіски, форми) дитини і застосуванні дій щодо його покращення – підстригання власноруч, зняття прикрас, відбір мобільних телефонів тощо;
- ✓ розбещенні.

Наказ МОН України №844 від 25.12.2006

*Сучасним дітям потрібна психопедагогіка
любові, добра, розуміння, сприяння, піднесення,
натхнення, співчуття, захисту, яка буде
плекати в них духовність, благородство,
великодушність, розширювати їхнє пізнавальне
прагнення, спрямовувати на пошук свого
призначення.*

Усе життя нової школи буде організовано за моделлю поваги до прав людини, демократії, підтримки добрих ідей.

Життєва і педагогічна формула О.А.Захаренка

Поспішайте робити добро...
...не запізниться, не втрачайте ні
секунди.

Якщо хочете змінити світ на
краще,
то починайте це робити із себе
і не завтра чи сьогодні,
а із цієї хвилини.

*Не бійтеся віддавати: час, турботу, увагу.
Вас від цього менше не стане.
Розсипайтеся на тисячі зірочок, щоб у кожному
Серці запалити Світло!*

